

DVADESET I TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU

— Pravi Isusovi učenici

Interesantno je promatrati ljude koji polaze na planinarenje, ili sâm u tome sudjelovati. Jedno od prvih načela je sigurno: uzeti sa sobom što je moguće manje tereta. Na tom putu teret je čovjekov najveći neprijatelj. Svesti na nužni minimum prtljagu vodi prema uspjehu.

Postoje vrhunci i staze koji su nepristupačni ljudima opterećenima prtljagom. Na nekim mjestima jedino gola energija rasterećenog čovjeka može dovesti do uspjeha.

Isus je sigurno prvi koji predvodi noseći vez pomoći i povezanosti i koji je uspio u golotinji križa svoga bića doseći još neosvojive vrhunce. Cijelo je Evanđelje zaokupljeno time da opiše to uspinjanje. Isus ustrajno nastavlja svoje uspinjanje prema Jeruzalemu kroz mjesta Galileje, između čuđenja punog divljenja kod siromašnih, suočen sa sablažnjivanjem bogatih i vlastodržaca. Isus se ničim ne da zadržati na tom opasnom uspinjanju. On se na tom putu rješava svega: nema ni novca, niti moći, ni utjecajnih veza. Na koncu svoje trke on čak ne raspolaže više niti svojim životom.

Uskoro će međutim ljudi potvrditi da je Isus živ, jer Bog ga je uskrsio. I ti ljudi, svjedoci uskrsnuća, poći će po cijelom svijetu da povuču čovječanstvo prema tom zavodljivom cilju da postane humano čovječanstvo, čovječanstvo Božje.

Upravo taj put muke i slave već dvadeset stoljeća djeluje da se ljudi dižu i kreću prema visinama: on podržava u srcu svijeta donešeno »svjetlo« i »oganj«.

Neprijatelj čovjeka na tom putu sigurno je i opet teret, prtljaga. Možemo se zapitati danas: kakvi to tereti i lanci zarobljavaju pojedince, grupe, narode? U tom vidu dobro bi bilo pogledati još jedanput i preispitati našu vlastitu prtljagu, naš teret.

Evanđelje današnje nedjelje htjelo bi nam opet u tome pomoći i otkriti zaboravljena načela. Ono je nepisano u radikalnosti Isusova načina govora, ali neobično aktualno upozorava na najbitnije stvari.

I mi smo pozvani da »sjednemo i da proračunamo« što je to potrebno, najnužnije potrebno, za naš put trpljenja i slave, što ga je Isus prvi prošao. Otkrit ćemo začuđujuće stvarnosti: Isus nas poziva da se odrek-

nemo i najsublimiranijeg načina posjedovanja: novca. Tko se ne odreče svega što ima ne može biti njegov učenik — ne može doseći vrhunca što ga je Isus dosegao, ne može ostvariti život kako ga je Isus zamislio i ostvario.

Takav vrhunac je težak, put patnje, ali jedino s tog vrhunca Kristova života i ljubavi može se vidjeti pravi horizont i cjelokupnu perspektivu istinitog ljudskog života. Jedino s tog horizonta padaju svi zastori privremenih interesa, trke za bogatstvom, varavih vrednota, neistine. Jedino takav vrhunac okrunjen je nezaustavljivim pogledom i perspektivom koja ponire u vječnost, a započinje uskrsnućem.

DVADESET I ČETVRTA NEDJELJA KROZ GODINU

— *Naći izgubljeno*

Ovo petnaesto poglavlje Lukina Evanđelja vjerojatno spada u najpoznatije odlomke Novoga zavjeta. Neprestana je inspiracija vjernika u traženju najizvornijih misli i osjećaja Boga našega Spasitelja.

U prisporobama koje neprestano govore u napetosti ljudskih situacija osjećamo pogođenost u odnosu na naš vlastiti život. U životu svojih dana proživljavamo napetost između izgubljenog i nađenog, živog i mrtvog, rasipnog i raskajanog...

Na poseban način prisutne su nam te prisporobe kada analiziramo sebe u svojim odnosima prema drugim ljudima, a zatim u konačnici u svojem odnosu prema Bogu. Moramo sigurno vrlo često puta ustanoviti da su naša iskustva u raskoraku s onim što očekujemo. Vrlo se često puta događa u tim ljudskim situacijama da očekujemo razumijevanje, a nailazimo na krutost i nerazumijevanje, dok postoje i nebrojene drugačije situacije u kojima očekujemo zatvorenost, a nailazimo na velikodušno razumijevanje.

U toj perspektivi naš je život prepun iznenađenja. To nas ispunja učestalom nesigurnošću u pristupanju ljudima oko nas. To ugrožava često ljudska zbližavanja, ponovne susrete, opraštanja i prijateljevanja.

Današnje nam Evanđelje govori o osnovnoj perspektivi koja nam se otvara u odnosu na Boga. Bog nije kao ljudi. On je uvijek pred nama kao onaj koji čeka, koji čuje i razumije želje ljudskog srca. Bog je *m i l o s r d n i O t a c* opisan na tako liep način u prisporobi o izgubljenom sinu. Kod njega nema dvoumljenja. Njemu se može pristupiti s punom sigurnošću da će potrčati ususret, prihvatiti, zagrliti, obradovati se, oprostiti. Bog se kao takav objavljuje, a ova prisporoba o izgubljenom sinu daleko je više očitovanje milosrdnog Oca u cjelokupnoj dimenziji njegove ljubavi i nježnosti.

Ima ljudskih potreba koje svakako nadilaze i biološke nagone u čovjeku. Potreba za ljubavlju, za prijateljstvom, za razumijevanjem, za drugim, za Bogom — spadaju u istinite i osnovne dimenzije čovjeka kao živog bića. U toj potrebi mi tražimo sigurnost, tražimo oslonac.

Današnja nam nedjelja govori dvojaku poruku. Ponajprije, Bog je najsavršeniji i konačni oslonac čovjeka kao osobnog bića. Bog nikad ne može razočarati. On se očitovao u Bibliji kao milosrđe i ljubav. Takav on ostaje pored svih naših nesigurnosti, stramputica, kolebanja, nevjernosti. Bog se ne mijenja. Zato smijemo uvijek, neprojeno puta, često i s pouzdanjem upraviti svoje korake prema Ocu koji neprestano čeka. To je Bog koji bi htio da svakodnevnom vjerom shvatimo srcem ono što usnama molimo: da je on naš O t a c.

Nadalje, u njemu ohrabreni, obradovani oprostjenjem i ljubavlju, nahranjeni na gozbi obiteljskog stola (pričest), kako slikovito govori prispodoba, Bog nas poziva da nasljedujemo tu aktivnost Boga ljubavi i oprostjenja u dimenzijama ljudskih odnosa. Ono što Otac osjeća prema izgubljenom sinu treba shvatiti i brat koji je bio u polju. Tu se radi o životu i smrti, o vrijednostima koje bi trebale stati ispred svake sebičnosti i zatvorenosti. Bog bi htio da pored svih ljudskih razočaranja shvatimo kako je »onaj rasipni sin Očev« u isto vrijeme i »naš brat«.

DVADESET I PETA NEDJELJA KROZ GODINU

— *Sinovi ovoga svijeta i sinovi svjetla*

Neobična je tema današnje nedjelje. Ta neobičnost na poseban način dolazi na vidjelo kroz evanđeoski izvještaj. Prispodoba o nepravednom upravitelju odudara od naših shvaćanja i načela. Protivi se osnovnim osjećajima za pravednost i za poštenje. Njegov postupak nipošto ne odgovara onoj stvarnosti koju se može pohvaliti. A Isus ipak to radi. On se zaustavlja na njegovu primjeru i prstom pokazuje na njega kao na vrijedni uzor djelovanja za učenike Isusove.

Prvo što sa sigurnošću smijemo zaključiti jest činjenica da je Krist sigurno pošteniji i plemenitiji u svojim osjećajima i ponašanju negoli mi. Dakle, niti on nije htio ovom prilikom pohvaliti nešto što po sebi ne može biti lijepo.

Drugo što možemo izvući iz ove današnje prispodobe jest jedinstvena pohvala koja je upućena snalažljivosti čovjeka koji spada u klasu moralno labilnijih ljudi. Snalažljivost njegova predmet je Isusove pohvale, budući da bi se s pravom moglo očekivati da bi čovjek pun ideala za dobro trebao imati daleko više razloga za svakojaku snalažljivost negoli čovjek koji čini zlo. Kršćanin je čovjek koji želi slijediti u svome životu vrhunski uzor dobrote: Krista Spasitelja. Time se kršćanin stavlja u redove »sinova

svjetla«. Ta činjenica trebala bi kršćanima dati poleta i mogućnosti da se s ponosom bore za svako dobro. Taj kršćanski ponos trebao bi nadalje odagnati izvjesni kompleks manje vrijednosti koji prati tako često puta kršćane u njihovom društvenom životu. Boriti se za svijetle ideale trebalo bi značiti potpunu angažiranost u snalažljivosti i ponosu, jer ako u tome slijedimo Krista, smijemo svugdje stajati ponosna srca da činimo samo ono što je dobro.

Treće što je također vidljivo i konkretizirano ovom prisposobom jest i sredstvo, odnosno cilj djelovanja »sinova ovoga svijeta« i »sinova svjetla«. U prvom planu onih prvih stoje prolazni, materijalni interesi, posebice novac. Dugovi kojima čovjek stoji u zarobljenosti, podređenosti prema drugom, materijalna dobra, novac kao izraz te materijalnosti stoji u središtu sveg interesa mnogih ljudi. U nervoznom traženju veće zarade, sigurnosti života, komfora i sličnog vrlo često novac postaje »mamona«, idol, vrhunski pokretač ljudskih čina, čovjekova djelovanja. Zadivljujuće su u tome ljudske snalažljivosti i ljudske žrtve. Sve se poduzima, pokušava, da se to postigne, što je od sredstva postalo ciljem.

I u tom kontekstu Krist gotovo sa žaljenjem govori da »sinovi svjetla« nemaju te snalažljivosti, a teoretski priznajemo da se tu radi o daleko većim idealima, stvarnostima, negoli onim što se mogu izmjeriti novčanom vrijednosti. Dapače, upravo su u suprotnosti s tim materijalnim vrednotama, budući da su putovi za ulazak u otajstvo zajedništva s Kristom i u zajedništvo s ljudima sasvim drugačiji i oprečni. To su putovi malenosti i nesebičnosti; nezainteresiranosti materijalne, dapače gubitaka; to su putovi služenja i ljubavi: »Štogađ ste učinili jednome od ove moje najmanje braće — meni ste učinili!«, govori Isus. Takva načela nipošto nisu u skladu s interesima »sinova ovoga svijeta«, ali zato otvaraju perspektive za koje se isplati sve žrtvovati i upotrijebiti maksimalnu ljudsku mudrost, pamet. Na to nas Isus poziva, i to on hvali u današnjoj prisposobi.

DVADESET I ŠESTA NEDJELJA KROZ GODINU

— *Lazar i bogataš*

Bogatstvo, u viziji Evandjelja, ograničava čovjeka u njegovim ljudskim odnosima s drugima. Čovjek zarobljen velikim bogatstvom teško vidi druge. Njegove su oči i njegovo srce zatvoreni za svijet unaokolo. Bogataš, kako ga opisuje današnje Evandjelje, nije nepravedan, on nije na neki posebno istaknuti nepošten način stekao ono što ima, on ne iskorištava — ali on ne vidi drugoga pokraj sebe.

Taj bogataš, slika tolikih drugih, ne može gledati ispravno, potpuno. On ne vidi cjelokupnu stvarnost oko sebe. Bogataš ne primjećuje Lazara u bijedi na pragu svoje kuće. Takav bogataš nije ateista, nije čovjek koji

je Bogu okrenuo leđa. No, on je nalik na sjeme Evandeoske prispodobe, koje je palo među trnje. Takvi čuju doduše Riječ Božju, ali na putu briga, tj. bogatstvo i užitci zaguše to sjeme i ono ne može donijeti roda. Pravo naličje bogatstva ustvari je manjak ljubavi.

Krist bi nam htio otkriti pravo bogatstvo. On je za to i došao. Zbog tog, Kristova, bogatstva isplati se živjeti, vrijedno je žrtvovati se. To bogatstvo sastoji se u otkrivanju najizvornijih dimenzija ljudskog života u predanoj ljubavi prema Bogu Ocu, i ljubavi prema svojoj braći sve do potpunog dijeljenja dobara. Zato Isus i zamjenjuje riječ bogatstvo riječju savršenost. Tko želi postići savršenost, potpunu sreću, blaženstvo, taj mora raditi suprotno bogataševim instinktima, mora razdati sebe i sve što ima i u iskustvu ovisnosti o drugima cjeniti prave stvarnosti života.

Svijet u kojem živimo mjesto je bogatstva i blaženstva za sve ljude. No taj svijet bi htio u isto vrijeme biti i izvorom kompletnog bogatstva duha i srca: područje gdje se razvija duh bratstva bez granica ili izuzimanja. Ako to nije, onda ovaj isti svijet u napetosti ljudskih sekundarnih interesa postaje prijetećom opasnosti za sve.

Rascijepljeni svijet: to je realna perspektiva ove današnje prispodobe. U trenutku istine između bogataša i siromaha otkriva se neizmjerni jaz. Taj jaz stvoren je pomanjkanjem ljubavi, egocentričnošću, egoizmom. U bezdanu ravnodušnosti i nepoznavanja nazrijeva se bezdan drugoga svijeta. Kad bismo mogli shvatiti, da ne možemo ostati bogati vječno osim u jednoj jedinoj stvarnosti: u našoj u djelo provedenoj ljubavi, onda bismo bili i bliže pravim dimenzijama Kristova blaženstva!

U svakom se od nas skriva bogataš i Lazar. Nema ih u njihovim krajnjim čistim izdancima. Naša smrt i uskrsnuće biti će trenutak istine: bijeda bogataša, uzidgnuće siromaha. Dobro je katkada izračunati i svoje šanse i riješiti se mnogočega, kako bismo mogli ispravno shvatiti Krista i slijediti ga na njegovu putu siromaštva.

Lazar je vjerno pošao putem Krista uskrsnuloga. Evandjelje sigurno ne želi po Lazaru uzdići bijedu. Evandjelje otkriva samo u srcima bijednih i trpećih veću otvorenost da shvate Krista, da žive kao »Sinovi Abrahama«. To je u skućenim mogućnostima našeg života teško sada do kraja shvatiti. To će se vidjeti istom po iskustvu totalne bijede u siromaštvu smrti. Prije toga i Lazar je bio nepoznat, prosjak, onaj koji čeka. A to je upravo biblijski stav vjernika. Lazar je vjerna slika onoga koji je Bogu omilio!

Zvezdan Linić

DVADESET I SEDMA NEDJELJA KROZ GODINU

— *Gospodine, umnoži nam vjeru!*

Krist je veoma zahtjevan i u svom životu i u svom naučavanju. On se ne zadovoljava osrednošću ili polovičnošću. Kad god bi ga netko zamolio da ga slijedi, nikada mu nije prikrivao što sa sobom nosi nasljedovanje

njega. Naprotiv, uvijek bi dotičnomu iznio svu bremenitost toga nasljeđovanja. Biti Kristov učenik znači radikalno prihvatiti onakav način života kakav je on sam provodio: »Hoće li tko za mnom, neka se odreče samog sebe, neka danomice uzima križ svoj i neka ide za mnom« (Lk 9, 23). Krist je svoj život u potpunosti ostvario u ljubavi preko križa: »Nema veće ljubavi od ove, da tko život svoj položi za svoje prijatelje« (Iv 15, 13). Križ označava najvišu i najradikalniju formu ljubavi prema bližnjemu. Dnevno nositi križ znači biti spreman na ljubav koja ne štedi života, ne osigurava ga niti rezervira za sebe, nego ga troši u službi za drugoga. To može učiniti samo onaj tko je nošen od Krista, tko je u vjeri i krštenju zahvaćen od Krista, tko sa sv. Pavlom može reći: »Ne živim više ja, nego živi u meni Krist.«

Apostoli su s vremenom sve više uviđali što Krist od njih zahtijeva, kakav im način života stavlja pred oči. Istina, on ih je općarao, a oni su ga željeli slijediti: »Gospodine, kome da idemo? Ti imaš riječi života vječnoga« (Iv 6, 68). Ali, s druge strane, njegovo držanje prema novcu (Lk 16, 19—31), njegov odnos prema materijalnim dobrima (Lk 16, 1—13), njegova zapovijed ljubavi prema svima (Mt 5, 43—48) izgledalo im je da nadilazi njihove sposobnosti. Za sve to osjećali su se nesposobnima. U tom sukobu između želje da nasljeđuju Krista i osjećaja nesposobnosti da to učine dolaze k Isusu moleći ga: »Umnoži nam vjeru!« (Evand.). Taj vapaj izišao je iz njihova uvjerenja da im samo vjera može nadomjestiti njihovu nemoć, pomoći im da imaju više povjerenja u Kristove riječi i dati im snage da lakše budu poslušni tim riječima.

I apostol Pavao, da bi ohrabro Timoteja na putu nasljeđovanje Krista i u svjedočenju Evandelja, savjetuje ga da se ugleda u riječi koje je od njega primio u vjeri i ljubavi (2. čit.). Bez vjere nije moguće ustrajati, posebno onda kad nas svijet u kojem živimo u mnogočemu obeshrabljuje i skandalizira. To je osjetio i starozavjetni prorok Habakuk. Svuda je vidio nepravdu, ugnjetavanje, pljačku (1. čit.). Odgovor mu je pružio Gospodin rekavši: »Pravednik će od vjere živjeti« (1. čit.).

Molitva i zahtjev Apostola da im Gospodin umnoži vjeru najopravnije je što su mogli tražiti. Oni su shvatili da bez toga neće moći biti Kristovi učenici, a još manje ispuniti misiju koja im je povjerena. I sam Gospodin u svom odgovoru potvrđuje to njihovo traženje i ujedno govori koja je važnost vjere u životu njegovih učenika rekavši: »Da imate vjere koliko je zrno gorušičino, rekli biste ovom dudu: 'Iščupaj se s korjenom i presadi se u more!' I on bi vas poslušao« (Evand.). Važnost i efikasnost vjere nije se mogla bolje izraziti. Sv. Luka upravo to želi naglasiti prvim kršćanskim zajednicama.

Vjera, za koju su Apostoli molili, bezuvjetno je potrebna svakom kršćaninu. Ona može biti i malena, kao gorušičino zrno, ali je potrebno da bude autentična. Imati autentičnu vjeru znači potpuno se oslanjati na Gospodina, prihvatiti spasenje koje on donosi, a služenje tom spasenju shvatiti kao darežljivost Božje ljubavi. Kao što Krist ništa nije zadržao

za sebe, tako ni Kristov učenik ništa ne zadržava za sebe. On sve daruje, bez računice i bez pretenzije da mu se to prizna: »Kad izvršite sve što vam je naređeno, recite: 'Sluge smo beskorisne'!« (Evand.). Razlog zbog kojeg se Kristov učenik ne smije osjećati važnim u vlastitim očima, a još manje u očima drugih, jest ono: »Učinismo što smo bili dužni učiniti!« (Evand.).

DVADESET I OSMA NEDJELJA KROZ GODINU

— *Imati pouzdanje u Božju riječ*

Evandjelje sv. Luke na poseban je način radosna vijest za one koji su potrebni pomoći, utjehe i ozdravljenja. Kod njega više nego kod drugih evandelisti dolazi do izražaja misao: Isus je došao zbog siromašnih, potlačenih i bolesnih, zbog onih koji se nalaze na rubu ljudskog društva. Sam Gospodin je to naglasio kad je rekao: »Ne trebaju zdravi liječnika nego bolesni. Nisam došao zvati pravedne nego grešnike na obraćenje« (Lk 5, 31—32). On je otkupitelj svih ljudi. Dokaz je za to i današnje Evandjelje.

Prema shvaćanju Židova u Kristovo vrijeme, bolesti i nevolje bile su znak Božjeg prokletstva za grijeh, bilo osobne ili obiteljske. Osobito se to odnosilo na gubu, odnosno na gubavce koji su bili pogođeni tom bolešću. Bog je doista kažnjavao, ili se prijetio, bolestima zbog grijeha ili nevjernosti: prijetio se Izraelcima da će ih kazniti gubom i drugim nevoljama (Pnz 28, 27—35); Egipćane je udario gubom (Izl 9,8 sl.); gubom je kaznio i Mojsijevu sestru Mirjam (Br 12, 10 sl.).

Gubavci su iz religioznih motiva bili na rubu vjerskog i građanskog života, daleko od bilo koje ljudske zajednice. Morali su oblačiti posebno odijelo, da se mogu lako prepoznati; morali su vikati kad bi im se netko približavao, da se ne ogube; kad bi ozdravili, morali su se pokazati svećenicima da ih oni obrednim činom proglase zdravima i da se ponovo mogu vratiti u javni život (Lev 13, 45—46; 14, 2—7).

Sve je to otežavalo ionako bijedan život gubavaca. Ljudi su ih izbjegavali. Družiti se s njima, pa makar i u svrhu liječenja, značilo je s njima se solidarizirati, opravdavati njihovo grešno stanje. Zato se svatko bojao doći u kontakt s njima. Krist se, međutim, nije obazirao što će mu tko reći ako bude prijatelj i gubavcima. On je želio razbiti pogubni mentalitet tadašnjih Židova, posebno farizeja, koji su među narod sijali spomenute ideje o gubavcima. Krist je utjelovljena ljubav, sveobuhvatno Božje milosrđe koje dosiže do svih ljudi, pa i do onih koji su odbačeni i grešni, koji se nalaze u bijedi i nevolji. On ne isključuje nikoga.

No, Gospodin i ovdje, kao i u svim drugim slučajevima, traži suradnju čovjeka. On zahtijeva slušanje, pouzdanje i vjeru u njegovu riječ. Tu vjeru moraju pokazati i gubavci, jer je ona preduvjet njihova ozdravljenja. Krist gotovo nikada nije učinio čuda a da nije tražio vjeru, pouzdanje, odgovor od onoga kojemu je čudesno pomogao ili od onih koji su oko njega bili (usp. Mk 2, 3—12).

Evandelist Luka u odlomku današnjeg Evandjelja produbljuje ono što je već započeo u Evandelju prošle nedjelje (Lk 17, 5—10) pokazujući na konkretan način kakva mora biti naša vjera. On prije svega ističe da vjera u sebi uključuje osjećaj vlastite nedostatnosti i u isto vrijeme priznavanje Boga i njegove spasiteljske volje s obzirom na nas. Sve je to sadržano u molitvenom vapaju gubavaca: »Isuse, Učitelju, smiluj nam se!« (Evand.).

Vjerovati, nadalje, znači imati pouzdanje da će se Božja riječ i ostvariti. Gubavci su pošli svećenicima s pouzdanjem u Riječ koja je u sebi krila obećanje, a nisu unaprijed tražili njezino ostvarenje. Tako je vjera čvrsto povezana s pouzdanjem i nadom.

Konačno, vjera je priznanje i zahvalnost. Bez toga spasenje nikada ne dolazi do svoje punine. Deset je gubavaca ozdravilo, ali se samo jedan povratio da zahvali. Za to su samo njemu i upravljene riječi: »Idi! Tvoja te je vjera spasila!« Iz toga zaključujemo da nije važno samo to što je Gospodin ozdravio čovjeka, nego je još važnije ovo što je to dotični čovjek shvatio. Shvatio je naime da je njegovo ozdravljenje dar Božji, a ne njegova zasluga. To je zapravo važno!

DVADESET I DEVETA NEDJELJA KROZ GODINU

— *U molitvi ustrajni*

Neustrajnost je oznaka čovjeka uopće, a današnjeg posebno. Ljudi iz dana u dan sve više postaju robovi brzine, nemaju vremena za čekanje, a najmanje da bi nekoga previše molili. I kad nešto rade žele što prije vidjeti plodove svoga rada. Na rad koji će dugo trajati, ljudi se danas teško odlučuju.

Taj mentalitet prisutan je i među kršćanima, kad je u pitanju kraljevstvo Božje. Toliki bi već za svoga života željeli vidjeti da je ovdje na zemlji u potpunosti ostvarena pobjeda Kristova kraljevstva. Budući da to ne vide, gube elan. Čak znaju biti obeshrabljeni zbog prisutnosti zla na svijetu i osobne nemoći da ga unište. Isčezavanje vjere, prihvaćanje materijalističkih i hedonističkih principa, prilagođavanje Kristove poruke raznim strujama današnjeg mišljenja, kod tolikih umanjuje osjećaj kršćanskog spasenja i krepost ustranosti. Koliki li je tek strah kod kršćana? Čak se ponekad dobiva utisak da su kršćani bez vjere, da su umorni i plašljivi pred onim što se dešava ili će se sutra dogoditi.

Spasitelj Isus je znao za tu slabu osobinu čovjeka. Stoga u današnjem Evandjelju on želi osokoliti i podignuti duh svojih Apostola i svih svojih učenika. Kršćanin nikada ne bi smio malaksati, nego u iščekivanju i molitvi biti ustrajan. Nema razloga zbog kojih bismo mogli posumnjati u prisutnost Božju u povijesti, pa ni onda kad nam se čini da je na mnogim sektorima ljudskog djelovanja »Bog mrtav«. Evandelist Luka, nastojeći da nam iznese esencijalne note kršćanske egzistencije, kaže da je pouzdana i ustrajna molitva jedna od tih nota. Ustrajna i pouzdana molitva sve može. Siromašna je udovica svojom upornošću pobijedila okrutno srce nepravednog suca. Upornost je uvijek djelotvorna. Da li mi kršćani uvijek tako ustrajno i pouzdano molimo?

Ipak ne smijemo shvatiti Kristove riječi kao da se Bog, poput nepravednog suca, želi osloboditi onoga koji moli. Akcenat Kristovih riječi je stavljen na siromašnu udovicu, na njezinu upornost i ustrajnost.

Sv. Ivan je pisao prvim kršćanima: »I ovo je pouzdanje koje imamo u njega: ako što ištemo po volji njegovoj, uslišava nas. I znamo li da nas uslišava u svemu što ištemo, znamo da već imamo što smo od njega iskali« (1 Iv 5,14—15).

Potrebno je uvijek moliti, jer su poteškoće koje prate kršćanski život uvijek prisutne i velike. Jednako je tako i s poteškoćama koje prate povijedanje vjere, s uvjerenjem da je pravi i istinski protagonist povijesti Gospodin i da je naš život u njegovoj volji i u njegovoj ljubavi. Da bismo u tome uspjeli, a to je napor — možda — najveći kojemu se čovjek može podložiti, moramo se u molitvi boriti s Bogom. Ta oduvijek je molitva bila borba s Bogom: od Abrahama koji je želio spasiti Sodomu (Post 18, 17—32) i Jakova kad se s Bogom hrvao da ga blagoslovi (Post 32, 25—32) pa do Krista koji je na kraju svoje duge agonije, pred Ocem, izgovorio završne riječi molitve: ne ono što ja hoću, nego ono što ti hoćeš (Mt 26, 39).

I prvo čitanje današnje mise potvrda je svemu tome. Ono nam pokazuje ključ s kojim je Izrael tumačio sve svoje događaje. Jošua se bori dok Mojsije moli. Samo molitva je razlog njihove pobjede. Temelj egzistencije Izraela jest njihova vjera, a ne njihova snaga. Židovski komentatori ne vide efikasnost Mojsijeve molitve u njegovim uzdignutim rukama. Naprotiv, za njih je to bio samo simbol da je Izrael pobjeđivao uvijek kad se, ne oslanjajući se na svoju snagu, s pouzdanjem obraćao Bogu u vjeri i molitvi. Čovjeka mogu obuzeti krize, nemiri i klonulosti, ali će upravo u molitvi naći osvježenje, pouzdanje i snagu. Apostol Pavao piše Timoteju: »Ostani u onome u čemu si poučen i čemu si vjeru dao, svjestan od koga si sve poučen i da od malena poznaješ Sveta pisma koja su te kadra učiniti mudrim na spasenje po vjeri, vjeri u Kristu Isusu« (2. čit.). Učenik ne smije dopustiti da ga odvedu drugi glasovi sa strane. On mora uvijek pouzdanje staviti u Gospodina i od njega očekivati pomoć, jer on ima svoje vrijeme.

TRIDESETA NEDJELJA KROZ GODINU

— *Pred Bogom u stavu siromaha*

Krist u današnjem Evandjelju ponovo inzistira na molitvi. On produbljuje njezin sadržaj i pokazuje kakav stav mora čovjek zauzeti pred Bogom kad se moli. Molitelj ne smije biti u stavu onoga koji nešto traži na temelju vlastitih zasluga. Naprotiv, on mora biti u stavu siromaha koji sve očekuje od Boga, pouzdavajući se jedino u njegovu ljubav. Ni u kojem slučaju molitva ne smije biti izražaj zadovoljstva sa samim sobom. Naprotiv, ona mora biti susret s Bogom koji nam doziva u pamet naše grijehe i potrebu njegova oprostjenja. Stoga naš stav pred Bogom uvijek mora biti protkan osjećajima siromaštva, vlastite nedostojnosti i zahvalnosti za primljene darove, a ne nikako vlastitom veličinom i djelima koja smo sami učinili. Inače postoji opasnost da se više pouzdamo u vlastita djela nego u Božju dobrotu. Milost pak silazi na onoga koji nema ništa darovati Bogu, koji je svjestan da je praznih ruku.

Zbog toga nam Gospodin u Evandjelju stavlja pred oči dva čovjeka, farizeja i carinika, koji dolaze u hram na molitvu. Oba su prožeta željom da susretnu Gospodina. Evandjelje govori i o načinu kako se oni obraćaju Bogu, koje riječi upotrebljavaju, što iznose da bi umilostivili Boga.

Farizej pripada kategoriji ljudi koji su u časti. To su oni »savršeni«. Član je intelektualne i religiozne elite svoga naroda. Zadovoljan je sa samim sobom. U molitvi izražava zadovoljstvo što je uspio opsluživati zapovijedi. Veseli ga što ne pripada onima koji su na tom planu podbacili. U svemu vidi sigurnost svoje vlastite vrijednosti i svoga spasenja.

Isus ne poriče njegove iskrenosti i ispravnosti s obzirom na vanjsko opsluživanje zakona, ali poriče valjanost njegove molitve. Njegova molitva nije za čast Božju, niti zaslužuje da se zove molitvom. Molitva je naime uvijek razgovor s Bogom, a farizejeva je molitva zapravo razgovor sa samim sobom. On u molitvi ostaje kod sebe, ne stupa pred Boga, osim što se pred njim hvali i podcjenjuje drugoga. Ako čovjek u molitvi kod sebe ništa ne mijenja, ni Bog u njemu neće ništa promijeniti. On kući ide neopravdan.

Carinik, naprotiv, pripada kasti prezrenih. To je čovjek čija je reputacija ravna grešnicima. Možda on to i jest. Ali to ovdje nije toliko ni važno. Važno je da on sebe smatra grešnikom i da želi biti opravdan. Put koji izabire do tog cilja suprotan je farizejevu putu. Carinik svjestan svoje vlastite grešnosti nema namjere da se u molitvi ičim hvali ili sebe opravdava. On se potpuno okreće Gospodinu apelirajući na njegovo milosrđe i ljubav: »Bože, milostiv budi meni grešniku!« (Evand.). On sebe smatra slabim znajući da je njegov grijeh dio njega samoga, ali on poznaje i Božje milosrđe. Ne govori Bogu jezikom »pravednika« hvaleći se svojim zaslugama i ispunjavanjem obaveza, već jezikom raskajanog grešnika moleći oprostjenje. Upravo zbog toga opravdan se vrati svojoj kući.

Krist nam ovom parabolom želi pokazati kako treba moliti. Čovjek se pred Bogom ne smije nikada stavljati u stanje pravednosti niti sebe izdizati nad pogreškama drugih. Istina, Bogu treba i zahvaljivati, ali ne zbog svoje vlastite svetosti već zbog njegove milosti koja je to proizvela. Prava molitva je uvijek i realna i ponizna.

Razmatranje o ovoj evanđeoskoj paraboli možda prouzroči krizu kod onih kršćana koji vide ostvarenje svoga kršćanstva u ispunjavanju propisa i zakona, ali koji ujedno i osuđuju one koji to ne čine, bilo da su u dnu hrama ili pak izvan hrama. Takav mentalitet nije u Kristovu duhu. Krist želi kršćanstvo ljubavi, jer »njega, koji ne okusi grijeha, Bog za nas grijehom učini, da mi budemo pravednost Božja u njemu« (2 Kor 5, 21). Krist u ovoj paraboli, kao i u čitavom svom Evanđelju, pokazuje put oslobađanja čovjeka. On je taj put proklamirao svojim vlastitim životom, jer je postao mjesto zajedništva i oslobođenja ljudi. Ljudi koji su međusobno bili razdijeljeni, u njemu — eto — imaju mjesto susreta i s Bogom i međusobno.

TRIDESET I PRVA NEDJELJA KROZ GODINU

— *Bog traži da pokaže ljubav*

Današnja misna čitanja nastavljaju s poukom o milosrđu Božjem. Tekst iz knjige Mudrosti (1. čit.) može poslužiti kao komentar susreta Isusa i Zakeja, o čemu govori Evanđelje.

Bog ljubi sva stvorenja, čak se i odlučio na stvaranje iz ljubavi. Bog je naime stvorio svijet iz ljubavi. Njegova se dobrota očituje u svemu što postoji. Sve što je Bog stvorio, dobro je učinio (Post 1, 31). Posebnu ljubav pokazuje Bog prema čovjeku. Za čovjeka se s pravom može reći da je on izljev Božje ljubavi, jer je stvoren kao slika i prilika Božja (Post 1, 27), Radi spasenja ljudi Bog je postao i čovjekom (Vjerovanje).

Evanđelja nam na konkretan način pokazuju tu Božju ljubav prema grešnom čovjeku Zakeju. Zakej nije običan carinik. On je nadcarinik, povezan je s neprijateljima svoga naroda, obogatio se upravo zbog svoje suradnje s »neprijateljem«. Zato je i sam smatran neprijateljem vlastitog naroda i prema tome nedostojan Boga. No, Kristova ljubav nema straha da će biti kompromitirana. Gospodin je upravo i došao zbog onih koji su van kuće doma Izraelova. On želi susresti siromašne, čak i pod cijenu da bude krivo shvaćen i da skandalizira one koji se smatraju »pravednima«. Upravo zbog te ljubavi prema čovjeku Krist je razgovarao sa Samarijankom, sa ženom preljubnicom, dozvolio je da mu se približi Magdalena, ušao je u kuću javnog grešnika. Sad — evo — pred čitavim narodom poziva Zakeja da siđe, jer namjerava doći u njegovu kuću. Možemo samo zamisliti koje je zaprepaštenje zbog toga nastalo među mnoštvom koje je okruživalo Isusa.

Možda je kod Zakeja ispočetka bila samo radoznalost. No, Gospodinu je i to dovoljno. Važno je da je tlo podesno. Isus se prvi otkriva. Inicijativa uvijek dolazi od Boga. Zakej, makar uronjen u vremenite poslove i u svoje zemaljske brige, još je uvijek otvoren tajni ljubavi. Da bi čovjek odgovorio na poziv Božje ljubavi, mora biti disponiran, otvoren prema Bogu, imati istinsku želju i ozbiljnu potrebu za Božjim svjetlom u kojem bi upoznao sebe i svoju egzistenciju. Samo takav stav dovodi do obraćenja, do ljubavi prema drugima i do shvaćanja vremenitih dobara u svjetlu vjere i vječnosti.

Sve se to obistinilo kod Zakeja. On se prepustio Gospodinu s punim pouzdanjem, bez diskusije, bez postavljanja bilo kakvog uvjeta. To je bio susret prijateljstva i pouzdanja. Evandjelje ne govori kada se zbilo obraćenje kod Zakeja, nakon dugog razgovora ili odjednom, kao kod sv. Pavla. Svakako, obraćanje je tajna milosti, a uzrok mu je uvijek Kristova prisutnost. Zakej je shvatio da je samo Krist spasenje i svjetlo u njegovim sumnjama, mir u njegovim tjeskobama, bogatstvo koje može nasititi njegovu gladnu dušu. Krist je spasenje čovjeka, kako sam reče: »Ja — Svjetlost — dođoh na svijet, da nijedan koji u mene vjeruje u tami ne ostane... Ta nisam došao suditi svijetu, nego svijet spasiti« (Iv 12, 46—47). Zakej je postigao to spasenje. Nije ostao u tami, nego je povjerovao svjetlosti. Zato je i čuo riječi: »Danas je došlo spasenje ovoj kući, jer je i on sin Abrahamov. Ta Sin Čovječji dođe potražiti i spasiti izgubljeno« (Evand.).

U susretu između Isusa i Zakeja simbolizirano je stanje svih nas. U svakom od nas živi grešnik i Gospodin. U svakom grešniku živi Krist, jer ga ljubi, a i u svakom vjerniku i dalje opstoji grešnost sve dok »Gospodin ne dovede do punine svako naše nastojanje oko dobra« (2. cit.).

Fra Luka Livaja

SVI SVETI

- *»Naraštaj onih koji traže lice Božje«* (Pripjevni psalam)
- *»Oprali su haljine svoje u krvi Jaganjčevoj«* (1. čitanje)
- *»Velika plaća na nebesima«* (Evandjelje)

U posljednji mjesec crkvene godine, koji je obilježen eshatološkim očekivanjem budućega svijeta, skladno pristaje svetkovina Svih svetih. To je radosni pogled na sveti Božji grad, u kojemu već slave slavlje naša mnogobrojna braća. Radujemo se što sačinjavamo s njima jednu obitelj.

Premda moramo razlikovati naravni život od nadnaravnoga, ipak moramo znati da je i naravni život jednako božasniki kao i nadnaravni (usp. dekret »Apostolica actuositatem« II. vat. sabora). Vrlo jednostavno izražava to današnje bogoslužje: »Gospodnja je zemlja i sve što je na njoj, krug zemaljski i svi koji na njemu žive« (Pripjevni psalam). Ipak je zemaljski život vrlo nesavršen, ispunjen raznovrsnim zlim pojavama, i

na njemu nas sve upućuje da težimo konačnom usavršenju (usp. poglavlje o eshatološkoj orijentaciji putujuće Crkve u konstituciji »Lumen gentium« II. vat. sabora). Čitavi je zemaljski život tjeskobno penjanje na Goru Gospodnju (usp. Pripjevni psalam), čišćenje i pranje haljine milosti u Jaganjčevoj krvi (1. čitanje) i očekivanje onoga što nam je obećano: »Kad se očituje, bit ćemo mu slični, jer ćemo ga vidjeti kakav jest« (2. čitanje).

Sv. Ivan, kojemu je bilo dano da za života vidi radost svetih u raju, vodi nas da se i mi zagledamo u nebesku slavu: »Vidio sam veliko mnoštvo koji nije mogao nitko izbrojiti od svakoga naroda i plemena i puka i jezika gdje stoje pred prijestoljem... (1. čitanje). I više neće biti nikakva prokletstva. I gledat će lice njegovo, a njegovo će ime biti napisano na njihovim čelima« (Otk 22, 3 i 4). Sv. Pavao, koji je za zemaljskog života bio »uznesen do trećega neba«, o radosti i sreći nebeskih građana navodi riječi proroka Izaije: »Što oko nije vidjelo, ni uho čulo, ni srce čovječje zaželjelo, to je Bog pripravio onima koji ga ljube« (1 Kor 2, 9).

Budući da smo i mi kršćani na zemlji udovi otajstvenoga tijela Kristova kao i blaženici na nebu, zajedno s njima sačinjavamo jednu otajstvenu zajednicu koju nazivamo Općinstvo svetih. Jedna ista snaga Božje milosti daje život svim članovima ove zajednice. I na nas se kao i na njih na nebu odnose riječi Božje Objave: Pristupili ste k Sion-gori i gradu Boga živoga Jeruzalemu nebeskom, mnogim tisućama anđela... i k Isusu posredniku Novoga zavjeta« (Hebr 12, 22—24).

Promatranje slave svetih treba da ojača našu nadu. Među njima su mnogi koje smo mi poznavali. Njihovo putovanje prema nebu bilo je slično našem. Oni su išli pred nama. Već su prispjeli u domovinu. Mi dobro poznajemo put koji vodi prema gore. Zacrtao nam ga je Spasitelj u svojoj nauci, posebno u govoru na gori blaženstva (Evandjelje). Pogled prema gore odvažit će nas kao što je odvažio sv. Augustina koji je govorio: »Kad su mogli ovi i ove, zašto ne bi i ti, Augustine?«

Bez prestanka smo po milosti povezani sa svetima. Kod bogoslužja i molitve dolazimo u još osobitiji dodir. Naš svagdanji život trebao bi biti sličan njihovom životu, jer »smo sinovi svetaca i očekujemo onaj život što će ga Bog dati onima koji u svojoj vjernosti ne otstupaju od njega« (Tob 2, 18).

TRIDESET I DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU

- »Uskrisit će nas« (1. čitanje)
- »Sinovi uskrsnuća« (Evandjelje)
- »Nauživati se pojave tvoje« (Pripjevni psalam)

Što god se više približava konac crkvene godine, bogoslužje usmjeruje naše poglede prema svršetku zemaljskog života i početku nebeskog.

U bogoslužju današnje nedjelje dolazi to posebno do izražaja primjerom vjere u uskrsnuće koju je očitovala majka Makabejka prigodom mučenja svoje djece (1. čitanje) i u Spasiteljevom razjašnjenju o životu poslije uskrsnuća (Evandjelje).

Očekivanje buduće slave najznačajnije je obilježje zemaljskog života svakoga kršćanina. Kršćansko mišljenje i nastojanje usmjereno je prekogrobnom životu. Tko je srcem na nebu, lakše se može odijeliti od zemaljskih radosti. Sv. Grgur papa opisuje kako se moraju osjećati ljudi koji čeznu za nebom: »Oni koji ljube vesele se i raduju svršetku svijeta, jer imaju ući u onaj svijet koji ljube, čim prestane postojati ovaj koji ne ljube.«

Usavršenje i preobraženje našeg života izvršit će se uskrsnućem tijela i ulaskom u nebesku slavu. Za našu pouku vrlo je važno promatrati da o našem zemaljskom kršćanskom životu ovisi naše vječno blaženstvo. Vrsta stabla ovisi o vrsti sjemena, a razvoj stabljike ovisi o životnoj snazi sjemenke. Sv. Pavao je o tom pisao: »Što siješ, ne siješ stabljiku koja će biti, nego golo zrno, bilo pšenično ili kakvo drugo, a Bog mu daje tijelo kakvo hoće, svakom sjemenu vlastito tijelo. Ima tjelesa nebeskih i tjelesa zemaljskih, ali je drukčiji sjaj nebeskih a drukčiji zemaljskih. Drukčiji je sjaj sunca, drukčiji mjeseca, a drukčiji zvijezda, jer se zvijezda od zvijezde razlikuje u sjaju. Tako je i uskrsnuće mrtvih« (1 Kor 15, 37 i sl.). Budući da ćemo na nebesima živjeti božanskim životom, moramo već ovdje taj život uzgajati. Ne samo duh nego i tijelo je određeno za slavu uskrsnuća. I duh i tijelo se mora već na zemlji za tu slavu pripremati. Ne možemo se nadati nebeskoj slavi samo stoga što živimo tjelesnim životom, jer »tijelo i krv neće baštiniti kraljevstva Božjega niti će raspadljivost baštiniti neraspadljivost« (1 Kor 15, 50). Naprotiv, svoje pouzdanje moramo temeljiti na božanskom životu u nama koji unapređujemo vršenjem Božje volje i sudjelovanjem u božanskim otajstvima.

Vječno blaženstvo u slavi uskrsnuća je jedina vrednota koja zasluži da se svim srcem za nju zanimamo. Sve drugo ima veću ili manju vrijednost prema mjeri koliko je s vječnim blaženstvom povezano. Već na ovom svijetu morali bismo umom i srcem prionuti za život blažene besmrtnosti. Na to se odnosi i poticaj sv. Ciprijana: »Zagrlimo mišlju onaj dan koji će svakom od nas odrediti stan u nebu. Kolika li je slava nebeskog kraljevstva: živjeti bez straha od smrti i s uvjerenjem da ćemo vječno živjeti. Kako li je to neizmjerana i beskonačna sreća!«

Spasitelj će nam o uskrsnuću tijela dati nagradu prema vrijednosti naših djela. Djela koja imaju trajnu vrijednost, koja će nas pratiti poslije naše smrti, jesu djela koja smo učinili u skladu s voljom Božjom.

Naš zemaljski život je samo priprava za naš pravi život koji nas čeka na nebu. Ako je nešto dobro i veliko na zemlji, dobro je i veliko toliko ukoliko nas usmjeruje prema vječnom dobru i vječnoj veličini u koju nas Bog pozivlje da uđemo: »Nasitite se naslađujte se u punini

krasote! Gle dovodim spasenje kao rijeku, sjajno bogatstvo kao nabujali potok. Vi ćete se na njemu napojiti. Kao što će novo nebo i nova zemlja što ih stvaram stajati preda mnom, tako ćete i vi trajno živjeti» (Iz 66, 11 i sl.).

TRIDESET I TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU

- »Učinit ću kraj robovanju vašem« (Ulazna antifona)
- »Dolazi suditi zemlju« (Pripjevni psalam)
- »Granut će vam sunce« (1. čitanje)

Prelaz s ovoga svijeta na drugi za svakog pojedinca obilježen je smrtnim bolima i strahom. Za konačni prelaz cijelog čovječanstva objavljeno nam je da će mu prethoditi strašni događaji, a za konačni sud se najčešće upotrebljava epitet »strašni« sud. Iza suda slijedi za jedne najveće zlo: vječna kazna, a za druge najveće dobro: vječna nagrada. U Evanđelju današnjeg misnog bogoslužja. Spasitelj je usporedio strahote konačnog prelaza sa strahotama propasti Jeruzalema, a izričito je predskazao nevolje koje će predhoditi njegov dolazak: ratovi, pobune, potresi, pošasti, glad, znakovi s neba, progonstva kršćana. Konačna osuda, dodjela kazne zlima i nagrade dobrima opisana je u knjizi proroka Malahije: »Oholi i zlikovci bit će kao strnjika, dan koji se bliži spalit će ih. Vama koji se imena moga bojite granut će vam sunce pravde« (1. čitanje).

Međutim, kao što poteškoće rađanja donose novi život, tako i poslije poteškoća smrti i suda odabrane čeka život vječnog blaženstva. Konac sadašnjega života i početak budućega želi nam današnje bogoslužje dočarati proroštvom Jeremije proroka o svršetku babiloskom sužanjstva: »Gospodin govori: Ja mislim misli mira... učinit ću kraj robovanju vašem« (ulazna antifona). Ako se imamo nečemu veseliti, onda je to činjenica da će se sve što je na zemlji nesavršeno usavršiti u budućnosti; ako imamo nešto očekivati, onda je to ono što izražavamo u simbolu vjere: »Iščekujem uskrsnuće mrtvih i život budućega vijeka.«

Radost očekivanja budućnosti još se povećava sviješću da već sada u klici posjedujemo ono što očekujemo. Kako Crkva i mi s njom živimo od sadašnjosti i od budućnosti dobro je izrazila jedna suvremena spisateljica: »U stvarnosti svetih misterija jedno je te isto sadašnjost i budućnost. Crkva jednako živi od onoga što je sada kao i od onoga što će doći. Crkva ide u susret vječnom životu koji će se u času paruzije potpuno ostvariti. Pred nama su otvorena vrata kroz koja ulazimo u budućni svijet. Obećanje se poistovjetuje sa stvarnošću. Dah besmrtnog proljeća piri prema granici ovozemnog života. Već pupa smokvina grana! To nam je znak da je budućni vijek već na vratima. Na neki način mi smo već u njemu« (E. Löhr).

Radost radi prelaza u život blaženstva izražavamo danas svečanom pjesmom: »Neka hući more i sve što je u njemu, krug zemaljski i svi stanovnici njegovi! Rijeke nek plješću rukama, zajedno s njima neka se brda raduju! Jer Gospodin dolazi, dolazi suditi zemlji!« (Pripjevni psalam).

Da ovakva radost bude osnovana, moramo za vrijeme zemaljskog života sve učiniti da zaslužimo konačnu nagradu. Svima nam je upravljena opomena sv. Jakova: »Ustrajte, braćo, do dolaska Gospodinova. Gle polodjelac iščekuje dragocjeni rod iz zemlje... Gospodnji se dolazak približio. Gle sudac stoji pred vratima!« (Jak 5, 7 i sl.).

Cijeli život pravog kršćanina mora biti neprekidno bdjenje, očekivanje Gospodnjeg dolaska. Spasitelj nas na to pozivlje: »Budni budite, u svako doba molite, da budete dostojni stati pred Sina čovječjega!« (Redak uz Aleluja).

POSLJEDNJA NEDJELJA KROZ GODINU

BLAGDAN KRISTA, KRALJA SVEGA STVORENJA

- *»Noge naše stoje na vratima tvojim«* (Pripjevni psalam)
- *»Premjestio nas u kraljevstvo«* (2. čitanje)
- *»Sa mnoom u raju«* (Evandjelje)

U reformiranom liturgijskom kalendaru ova je svetkovina stavljena na zadnju nedjelju crkvene godine, da se vjernicima stavi na razmatranje konačno usavršenje svega svemira što se ima ostvariti po Kristu na koncu vremena (Glavna molitva). Očekivanje toga konačnog usavršenja daje smisao cjelokupnom nastojanju i djelovanju kršćanstva u Crkvi i izvan Crkve. Na ustima nam je danas izražaj radosne svijesti da prolazi zemaljsko nesavršeno, a dolazi savršeno nebesko življenje kojemu se i mi svakim danom približavamo: »Obradovah se kad mi rekoše: Idemo u dom Gospodnji. Eto, noge nam već stoje na vratima tvojim« (Pripjevni psalam).

Ovo je svetkovina Krista po kome je sve stvoreno i po kome će se sve usavršiti na koncu vremena. »Po njemu je sve stvoreno na nebesima i na zemlji, vidljivo i nevidljivo... on je prije svega i sve po njemu postoji« (2. čitanje).

No, ovo je jednako i svetkovina svega što postoji: svetkovina Glave i udova, svetkovina lozovog Panja i mladica na njemu, svetkovina temeljnog Kamena i cjelokupne građevine, jer je sve posvećeno time što od Krista postoji, što se po Kristu uzdiže i što će po Kristu biti konačno usavršeno. Tu je prije svega Crkva: »On je Glava tijela Crkve« (2. čitanje). Tu je zatim cijelo čovječanstvo i svi pojedini ljudi (Prikazna molitva i Evandjelje). Tu su također i sva druga stvorenja, žive i nežive prirode. Čini se da kršćani nedovoljno povezuju vidljivu prirodu s Kristom, na što nas potiče i naslov današnje svetkovine i tekstovi bogoslužja.

Najveći dio Kristovih prispodoba odnosi se na »nebesko kraljevstvo«, tj. na zajednicu Krista i njegovih vjernika, pače i svega stvorenja. U tim prispodobama izraženo je i sadašnje usmjerenje i konačno usavršenje svega što postoji.

Mi se radujemo što smo već preneseni u Kristovo kraljevstvo (2. čitanje), a gledajući u budućnost molimo zajedno s razbojnikom na križu: »Isuse, sjeti me se kada dođeš u kraljestvo svoje« (Evandjelje). No, vrhunac svega što možemo na zemlji doživjeti jest radosna svijest da je blizu dolazak kristova vječnog kraljevstva: »Blagoslovljeno kraljevstvo koje dolazi!« (Evandjelje).

Kristovo vječno kraljevstvo i naš život u tom kraljevstvu to je jedina stvarnost koja zaslužuje našu pažnju. »Tim neka se uvijek bave naše misli! U to vjerujemo svom svojom vjerom! Za tim težimo svim srcem! Oko toga nastojmo neprestanim plemenitim djelovanjem! O nama ovisi da li ćemo to postići, jer nebesko kraljevstvo trpi silu. Čovječe, nebo traži tebe samoga kao cijenu. Daj sebe i zadobit ćeš ga!« (Sv. Beda Časni).

Sve što god na zemlji postoji vrijedi samo toliko koliko nas usmjeruje i prevodi u »vječno i sveopće kraljevstvo, kraljevstvo istine i života, kraljevstvo svetosti i milosti, kraljevstvo pravde, ljubavi i mira« (Predslovlje).

Fra Jure Radić